

Sockenkyrkonätverket

Medlemsbrev nr. 3, mars 2020

Föreningen Sockenkyrkonätverkets första årsmöte

Föreningen Sockenkyrkonätverket höll sitt första årsmöte den 23 oktober 2019 på Kristinehavs Malmgård i Stockholm med ett femtontal deltagare. Förhandlingarna leddes av mötesordförande Hedvig Jonsson Brander. Sten Rentzhog från interimsstyrelsen inledde med att berätta bakgrunden till föreningsbildningen och längre fram i dagordningen redogjorde han för styrelsens pågående arbete och planer för 2020. Till styrelse valde årsmötet följande ledamöter:

Sten Rentzhog, Ås. Ordförande.
Ingrid Sjöström, Stockholm. Vice ordförande.
Barbro Mellander, Kristianstad. Sekreterare.
Erik Orviste, Stockholm. Kassör.
Peter Olausson, Värmlands Nysäter.
Karin Skoglund, Ytterlännäs.
Eva Kempff, Leksand.
Robin Gullbrandsson, Trevattna.
Till valberedning utsågs Leifh Stenholm och Rikard Isaksson.

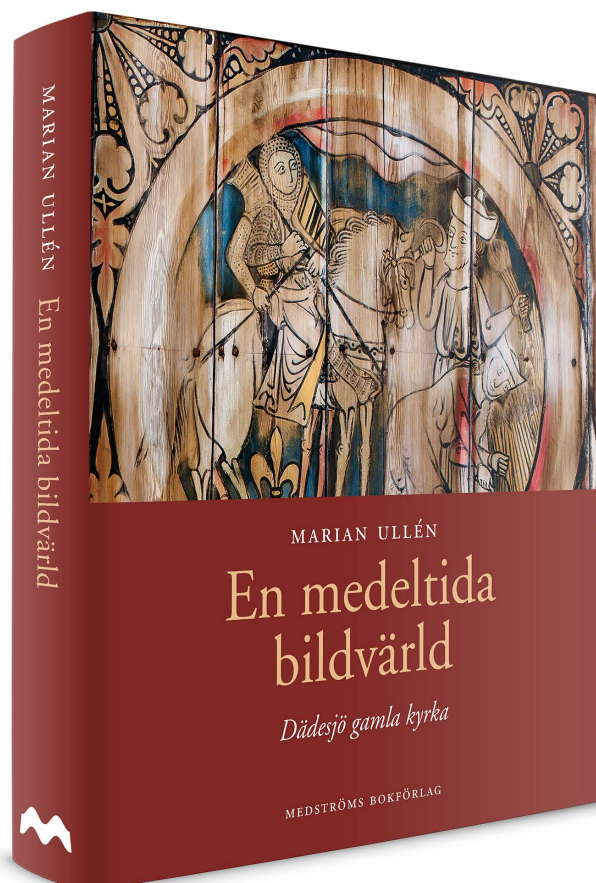
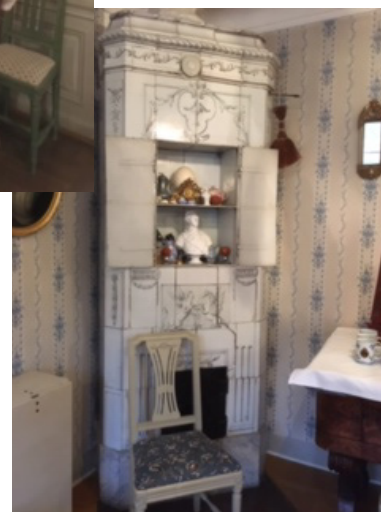
Efter årsmötet höll biskop Johan Dalman, Strängnäs stift, ett inspirerande och mycket uppskattat föredrag utifrån sin nya bok "Högt i tak i heliga rum". Kristinehavs vackra och kulturhistoriska miljö bjöd på en trivsamt stämning. Deltagarna fick ett fint mottagande av värden Anders Lökvist för dagen iklädd 1700-talsdräkt och tidenlig peruk. Anders Lövgren berättade om gårdens intressanta historia, visade runt i byggnaden samt bjöd på kaffe med minst sju sorters kakor.

Ny bok om en medeltida bildvärld

Konsthistorikern Marian Ullén, mångårig medarbetare på Riksantikvarieämbetet och författare till flera volymer i serien Sveriges Kyrkor, har skrivit en bok om Dädesjö kyrka, dess långa historia och unika bildskatt. Boken heter "En medeltida bildvärld" och ges ut på Medströms förlag.

Föredragshållaren, biskop Johan Dalman, och vår värd Anders Lökvist vid årsmötet på Kristinehavs malmgård.

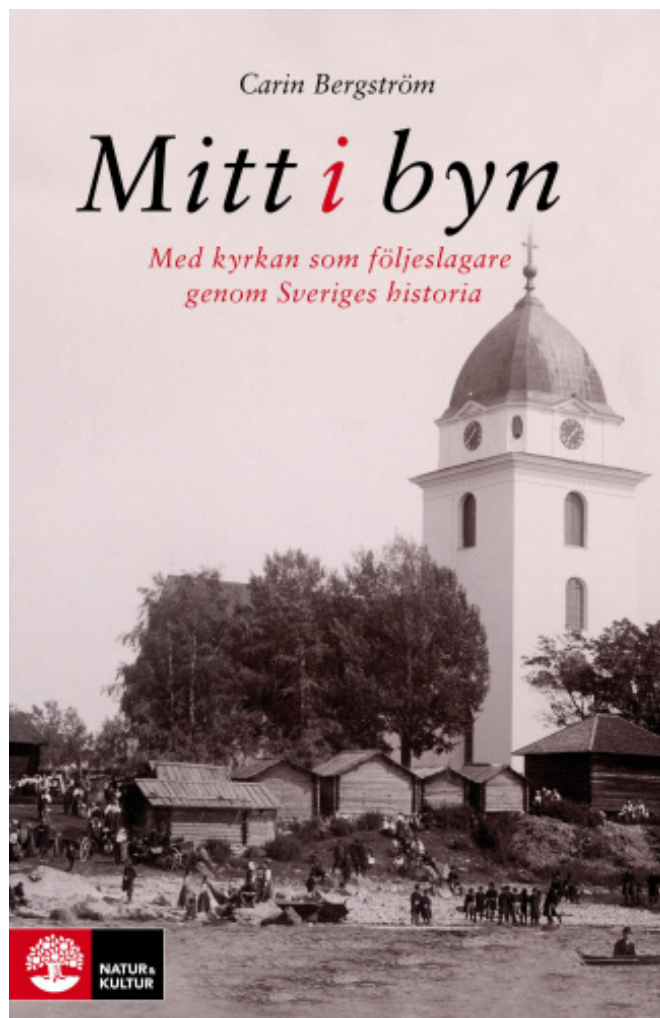

Kyrkopedagogik och samarbete med skolan

Hösten 2018 hade Barbro Mellander och Peter Olausson från Sockenkyrkonätverket ett möte med biskop Sören Dalevi i Karlstad för att få veta mer om kyrkorums pedagogik. Sockenkyrkonätverket ser det som angeläget att skolan besöker sina lokala kyrkobyggnader och lära känna dessa miljöer och ta del av allt de kan berätta om bygden och dess historia. Vi hade fått veta att Sören Dalevi i sin tidigare tjänst på Karlstad universitet arbetet med ett samarbetsprojekt skola-kyrka, som väckt vårt intresse. I vårt möte fick vi veta att pedagogiken byggde på en väl beprövad metod som funnits i Tyskland i mer än 40 år och utgår från hur man kan överföra kunskap om kyrkornas historia och kulturarv i ett sekulärt samhälle. Metoden är upplevelsebaserad och dialoginriktad. Forskningsprojektet i Värmland föll väl ut där utvärderingen gav positiva resultat från såväl elever, lärare som föräldrar. Projektet fick en fortsättning genom att universitetet gav kurser i kyrkopedagogik, som senare tagits över av Karlstad och Skara stift.

Kyrkopedagogik i praktiken, Åkerbo församling i Östergötland

På föreningens årsmötet fick deltagarna i samband med efterföljande samkväm en presentation av kyrkopedagogik i Åkerbo församling, vilken utvecklat ett väl etablerat samarbete med skolan. Församlingen erbjuder studiebesök som är baserade på läroplanen och årskursernas ämnesinnehåll. Församlingens kyrkopedagoger har i samarbete med lärarna utarbetat ett relevant innehåll. I det tematiska utbudet finns Historia och hembygdskunskap, Religion, kristendom, Upplevelsevandring i kyrkorummet, Musik och musikhistoria med mera. Ett inspirerande exempel som förhoppningsvis sprider sig till många platser.

"Mitt i byn", bra utgång för studiecirkel.

Ny studiehandledning om sockenkyrkor för lokala grupper

Att bilda en studiecirkel för att studera hemortens kyrka och dess historia och plats i den svenska kulturhistorien är både givande och intressant! Kyrkorna har betytt så mycket i bygdens liv genom tiderna och kan berätta om seder och bruk, enskilda öden, liksom om hur församlingen byggt och smyckat sin kyrka med hantverk och konst. En utmärkt bok att ha som cirkeltext är Carin Bergströms "Mitt i byn. Med kyrkan som följeslagare genom Sveriges historia" (Natur och Kultur förlag 2015). Carin Bergström är docent i historia och skrev sin avhandling om präster i en landsbygdssocken på 1700-talet, och därefter många andra böcker om svensk kulturhistoria. Till boken har nu färdigställts en studiehandledning, som Föreningen Sockenkyrkonätverket beställt av Ingela Frid, med erfarenhet som verksamhetsutvecklare på studieförbundet Vuxenskolan. Vägledningen innehåller tips och råd till dem som vill starta en studiecirkel, och är upplagd med program för tio sammankomster, med frågor att diskutera kring boken och de kyrkor i närområdet man särskilt vill studera. Studievägledningen har beskostats av Kungl. Vitterhetsakademien och finns att gratis ladda ner från Föreningen Sockenkyrkonätverkets hemsida.

Kyrkogårdarnas berättelser, ny studieplan

En studieplan har sedan 2017 använts inom Säfte pastorat i Karlstad stift för att dokumentera levnadsödena förknippade med pastoratets tolv kyrkogårdar. Hittills har ett par hundra sådana mer eller mindre omfattande biografier tecknats ned av människor med lokalkännedom, många av dem knutna till hembygdsrörelsen. Levnadsödena publiceras på en egen hemsida med följande adress: www.kyrkogardsvandring.se. Studiehandledningen, författad av Peter Olausson, har nu redigerats för att också kunna användas i övriga Sverige. Sveriges Hembygdsförbunds kansli arbetar med layouten för handledningen. När arbetet är klart kommer den att göras tillgänglig via Sveriges Hembygdsförbunds hemsida, liksom via hemsidan för Sockenkyrkonätverket.

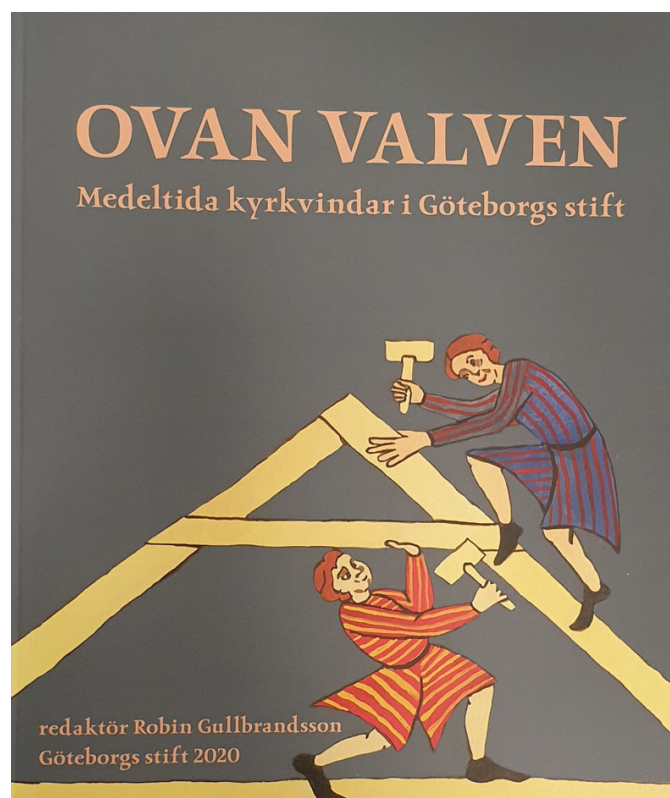

Från Stampkyrkogården i Göteborg.

Fortsatta kontakter med Svenska kyrkan

Kontakterna har fortsatt genom möten med biskoparna i Västerås och Strängnäs, dels för utbyte av information om vilka som aktiviter som är på gång inom det kyrkliga kulturarvsområdet, dels för att undersöka möjligheter till samarbeten som ligger inom ramen för våra gemensamma målsättningar.

I Västerås deltog biskop Mikael Mogren, stiftsantikvarierna Anna Gütthlein och Mikael Karlsson Aili och från Sockenkyrkonätverket Sten Rentzhog, Ingrid Sjöström och Barbro Mellander. Samtalet handlade främst om behovet och möjligheterna att nå ut till barn och unga om kyrkornas historiska betydelse för samhället i stort och inte minst den lokala bygden. Mötet utmynnade i ett förslag till samarbetsprojekt om ett utbildningsprojekt med skolan som målgrupp och med förhoppningsvis flera medverkande stift. I Strängnäs deltog biskop Johan Dalman, stiftsadjunkt Jan Eckerdal och Sockenkyrkonätverkets ordförande Sten Rentzhog. Samtalet gällde möjligheterna att till ett brett samarbete om kunskaps spridning, så att inte nya generationer tappar intresse för kyrkorna. Vi kom fram till att ett första steg bör bli att inbjuda ett antal representanter för tänkbara samarbetsparter till ett inledande möte om möjligheter och strategier. Andra ämnen som diskuterades var spridningen av biskop Dalmans bok, "Högt i tak i heliga rum", och information till församlingarna om Sockenkyrkonätverkets studievägledningar.

Ovan valven - medeltida kyrkvindar i Göteborgs stift

Arbetet med kartläggningen av vårt äldsta stående kulturarv i trä - de medeltida kyrkotaklagen - går vidare i landet. Strax efter jul så gav Göteborgs stift ut en fyllig bok om de bevarade medeltida taklagen längs västkusten. När kyrkorna byggdes låg de inom tre olika länder och under tre olika biskopssäten, detta kan också avläsas på vindarna, liksom spåren av krig och ofärd. Boken kan beställas via Skara stiftshistoriska sällskap.

Föreningen Sockenkyrkonätverket vill bidra till att bevara och sprida kunskap om våra sockenkyrkor.

Genom sockenkyrkorna kan vi i hela landet uppleva och få kunskap om det svenska samhället, tidigare generationer, deras världsbild och levnadsvillkor under tusen år. Tillsammans bildar kyrkorna vårt största sammanhållna kulturarv.

Kyrkorna är byggda gemensamt, rör ett gemensamt förflutet, kan ge trygghet och gemenskap åt alla. Det är ett nationellt ansvar att bevara dem för framtida generationer. Kyrkobyggnadernas värde går inte att gradera. Det är inte den enskilda sockenkyrkan utan alla tillsammans som är ett omistligt kulturarv.

Föreningen Sockenkyrkonätverket arbetar med

Informations- och kunskapsspridning för att öka intresset för sockenkyrkorna och kunskapen hos tjänstemän och förtroendevalda. Exempel på detta är TV-serien "Kyrkornas hemligheter" och flera böcker, senast "Svenskarna och deras kyrkor" av Hanna Enefalk.

Opinionsbildning i form av artiklar, uppvaktningar och samråd med organisationer inom kyrka och samhälle som kan påverka kyrkornas framtid. *Samverkan* genom att försöka förena alla intressenter inom och utom Svenska kyrkan i gemensamma ansträngningar för att sprida kunskap och väcka intresse för sockenkyrkorna och deras bevarande.

Var och en som vill medverka till sockenkyrkornas bevarande är välkommen att bli medlem i föreningen. Medlemmarna kallas till föreningens evenemang och får del av dess nyhetsbrev. Varje medlem bör medverka i föreningens arbete och värva medlemmar, särskilt med bakgrund inom till exempel forskning, undervisning, kulturmiljövård och journalistik.

www.sockenkyrkonatverket.se

